

برجام یا توافق جامع‌تر؛ منازعه اصلی ایران و آمریکا بر سر چیست؟

بیگدلی یادآور شد: اینکه در پنجم اسفند ایران اجرای داوطلبانه پروتکل الحاقی را متوقف خواهد کرد و در زمینه بازرسی‌ها تنها در چارچوب پادمان و معاهده NPT با آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای همکاری می‌کند، به نظر می‌رسد این مسئله چندان مهمی نیست، زیرا که هنوز هم همکاری‌ها با آژانس ادامه خواهد یافت و به اعتقاد بنده اتفاق خاصی در این رابطه رخ نخواهد داد.

به گزارش سایت خبری پرسون، آنتونی بلیکن، وزیر خارجه آمریکا، ضمن بیان اینکه مسیر دیپلماسی با ایران باز است تاکید کرد اگر ایران و آمریکا بخواهند دوباره وارد یک توافق هسته‌ای شوند، نیاز است بر توافقی کار شود که مفصل‌تر و قوی‌تر از توافق اول باشد. بلیکن در مصاحبه‌ای با ان‌پی‌آر گفت: زمان در حال گذشتن است و توانایی‌های هسته‌ای ایران "به سمت اشتباهی پیش می‌رود."

در سوی مقابل حسن روحانی رئیس جمهور در جلسه هیئت دولت گفت: ما عضو NPT هستیم و با آژانس بصورت پادمان قرارداد داریم و پادمان را اجرا کرده‌ایم و می‌کنیم و نمی‌خواهیم فعالیت مخفی هسته‌ای داشته باشیم و آمریکا، اروپا و سازمان ملل بخواهند یا نخواهند این تصمیم قاطع جمهوری اسلامی ایران است و اگر همه دنیا هم بگویند ایران سلاح هسته‌ای داشته باشد، نظر ما تغییر نمی‌کند و نظر ما نظری است که مقام معظم رهبری به عنوان فتوا صادر کرده‌اند و این همان عهده است که در آن پی تی و پادمان بسته ایم و از این عهد خارج نخواهیم شد.

وی افزود: من گفتم به هیچ عنوان برجام به هیچ وجه یک کلمه اضافه و کم نمی‌شود. رئیس جمهور فرانسه گفت قبول کنید در مورد این دو مسئله مذاکره شروع شود و حال ممکن است این مذاکره چندسال طول بکشد و من گفتم ما اصلاً مذاکره‌ای نداریم و در مورد موشک، دفاعی و منطقه با آمریکا و ۱۵ مذاکره‌ای نداریم.

روحانی تاکید کرد: اروپا بداند اگر ما می‌خواستیم مسئله موشکی و منطقه‌ای را به عنوان بحثی برای آینده قبول کنیم، همان اول ترامپ برگشته بود، پس در برجام چیزی اضافه نخواهد شد و همین برجام را یا می‌پذیرید و یا قبول نمی‌کنید.

رئیس جمهور با اشاره به تبلیغات رسانه‌های بین المللی علیه خروج ایران از پروتکل الحاقی بیان داشت: اگر این بند اجرا شود مسئله مهمی به وجود نمی‌آید و علی‌رغم تبلیغات‌های خارجی نه تنها ما بازرس آژانس راببرون نمی‌کنیم، بلکه مدیرکل آژانس که درخواست آمدن به ایران را داده می‌تواند به ایران بیاید و می‌تواند مذاکره کند.

علی بیگدلی کارشناس مسائل بین‌الملل با اشاره به اینکه اظهارات اخیر وزرای امور خارجه ایران و آمریکا در مورد بازگشت به برجام فاصله بسیار زیادی از هم دارد، اظهار داشت: در زمان دولت ترامپ ایران حق داشت به دلیل موضع خصمانه رئیس جمهور آمریکا علیه برجام و ایران احتیاط را پیشه کند و حاضر نباشد تحت هیچ شرایطی با ترامپ مذاکره کند، اما از زمانی که با بایدن به عنوان رئیس جمهور آمریکا روی کار آمده همواره از مذاکره با ایران استقبال کرده است، اما کشورمان اعلام کرده تا زمانی که آمریکا به تعهدات خود عمل نکند مذاکره‌ای صورت نخواهد گرفت.

وی افزود: مسئله‌ای که این روزها بسیاری از کارشناسان و حتی مردم در مورد آن صحبت می‌کنند این است که چه کسی اول گام نخست را بردارد و به نوعی به تعهدات خود در قبال برجام بازگردد، ایران و آمریکا هر کدام یکدیگر را به این کار فرا می‌خوانند، بر این اساس می‌بینیم که برخی‌ها این بازی را بازی مرغ و تخم مرغ نام گذاری می‌کنند، آن‌ها اعتقاد دارند به صورت همزمان می‌توانند دو طرف تعهدات خود را انجام دهند تا برجام احیا شود، اما نکته مهم این است که الان مسئله تنها بر سر برجام نیست، به نوعی می‌توان گفت پرونده تهران-واشنگتن تنها بر سر مسئله هسته‌ای نیست.

بیگدلی اظهار داشت: در این زمینه مسئولان ایران با زیرکی اعلام می‌کنند که این آمریکا بوده که از ابتدا از برجام خارج شده و حال که بایدن می‌گوید می‌خواهد به توافق هسته‌ای برگردد، باید خود او نیز در این راستا پیش قدم باشد و در صورتی که آمریکا به تعهدات خود پایبند باشد و این کار با راستی آزمایی همراه باشد، ایران نیز گام‌هایی که در رابطه با کاهش تعهدات هسته‌ای خود برداشته را باز خواهد گرداند.

این استاد دانشگاه وی اضافه کرد: اما بایدن به دنبال آن است که با بازگشت به برجام زمینه گفتگو در مورد مسائل موشکی و نفوذ منطقه ای ایران را نیز به گفتگو بگذارند و تمامی این موضوعات را در قالب یک بسته یا پکیج دنبال کند، او در این زمینه نیز همواره تاکید بر گفتگو کرده، اما در مقابل مقامات کشورمان اعلام می‌کنند که تنها در مورد برجامی که در سال ۲۰۱۵ به امضا رسید، مذاکره خواهند کرد آن هم فقط در مورد اجرای تعهدات دو طرف نه چیزی بیشتر نه چیزی کمتر، مسئله مهم همین موضوعاتی است که به آن‌ها اشاره کرده ام، بنابراین در حال حاضر بحث صرفاً مذاکرات مربوط به مسائل هسته‌ای نیست و مقامات ایران این موضوع را نیز به خوبی می‌دانند و برای همین است که تن به مذاکره نمی‌دهند.

متوقف کردن اجرای پروتکل الحاقی چه تبعاتی دارد؟

بیگدلی یادآور شد: به نظر نمی‌رسد بایدن به این راحتی تحریم‌ها را لغو کند، مخصوصاً تحریم‌های ثانویه را، آمریکا هزینه‌های زیادی بابت آن پرداخت کرده و از لحاظ حیثیتی نیز برای این کشور به هیچ عنوان مطلوب نیست بدون آنکه دستاورد مناسب و مورد نظر خود را به دست بیاورند، از این ابزار

موثر خود به زعم خودشان چشم پوشی کنند.

وی همچنین یادآور شد: اینکه در پنجم اسفند ایران اجرای داوطلبانه پروتکل الحاقی را متوقف خواهد کرد و در زمینه بازرسی‌ها تنها در چارچوب پادمان و معاهده NPT با آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای همکاری می‌کند، به نظر می‌رسد این مسئله چندان مهمی نیست، زیرا که هنوز هم همکاری‌ها با آژانس ادامه خواهد یافت و به اعتقاد بنده اتفاق خاصی در این رابطه رخ نخواهد داد.

این تحلیلگر مسائل بین‌الملل خاطرنشان ساخت: مگر اینکه ایران در ادامه کاهش تعهد تعهدات هسته‌ای خود از NPT نیز خارج شود که این موضوع به طور کامل باعث اخراج بازرسان آژانس از ایران و برچیدن دوربین‌های نظارتی آژانس از سایت‌های هسته‌ای ایران خواهد شد که در این صورت ممکن است آژانس پرونده هسته‌ای ایران را به رای شورای حکام بگذارد و حکام نیز رای به ارجاع پرونده هسته‌ای ایران به شورای امنیت دهند.

بیگدلی افزود: که در آن صورت اوضاع می‌تواند بسیار پیچیده و بغرنج شود، اما به نظر می‌رسد حداقل در زمان حاضر چنین نشانه‌هایی که این اتفاقات بروز کند وجود ندارد، اما حال باید دید در روزها و ماه‌های پیش رو مذاکرات و گمانه زنی‌های سیاسی که به صورت غیر مستقیم بین دو طرف در جریان دارد آیا می‌تواند منتج به این شود که یک مذاکره مستقیم و یا با واسطه بین ایران و آمریکا آغاز شده و دو طرف بالاخره پای میز مذاکره حاضر شوند.

منبع: فرارو